

LBRIS

We know
books

OLGA SLAVŢNIKOVA

NEMURITORUL

Povestire despre un om adevărat

Roman

Traducere și note de
ANTOANETA OLTEANU

Editura Omnium
București • 2022

Redactor: Nicoleta ANA
Design copertă: Rudolf WUERICH
Ilustrație copertă: © Shutterstock/Bruce ROLFF
DTP: Simona BĂNICĂ

Olga Slavnikova
БЕССМЕРТНЫЙ Повесть о настоящем человеке
© by Olga Slavnikova
Agreement via Wiedling Literary Agency
in cooperation with Simona Kessler Agency.
All rights reserved.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin
Editurii Omnium, parte a Grupului Editorial Epica.

ISBN: 978-606-95474-3-4

București, 2022

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SLAVNIKOVA, OLGA

Nemuritorul : povestire despre un om adevărat / Olga Slavnikova ;
trad. și note de Antoaneta Olteanu. - București : Omnium, 2022

ISBN 978-606-95474-3-4
I. Olteanu, Antoaneta (trad. ; note)

821.161.1

În cel mai îndepărtat și, prin urmare, în cel mai banal și modest colț al unui apartament tipic cu două camere, veteranul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, Aleksei Afanasievici Haritonov, stătea întins, închis etanș în trupul său slăbit, degradat deja de, uite, paisprezece ani.

— Are o inimă foarte bună, puternică, îngăimă încetisor doctorița de la sector, Evghenia Markovna, o femeie bătrâioară, ce semăna cu un șoarece înțelept.

În fiecare lună, se țara pe picioarele ei subtiri și rășchirate până în acest apartament și până în acest ungher unde paralizatul era întins pe un cearșaf curat, pus strâmb sub el, încordat sub plapumă, cu chiloți noi, proaspăt schimbați, cu elasticul ca o centură de mitralieră.

— Pur și simplu are inima unui om tânăr, continuă să bolbo-rosească bătrâna doctoriță, umezind sub robinet o așchie de săpun ieftin, în timp ce soția veteranului, tână pensionară Nina Aleksandrovna, ținea pregătit un prosop flaușat, cam jumult de la atâta spălat. Ambele femei înțelegeau în tăcere că, dacă vorbesc despre inima lui, asta nu explică nimic.

Era ceva ciudat, chiar funest în anormala longevitate a lui Aleksei Afanasievici. Spre deosebire de majoritatea veteranilor aceluia război deja legendar, al cărui număr se micșora inegal an după an, Aleksei Afanasievici plecase la luptă fără a mai fi copil, ci bărbat adult, care terminase deja liceul și lucra la școală. Și dacă aceștia, bătrânii tineri în comparație cu el, care se adunau din când

în când sub noile steaguri roșii, ce în lumină păreau de hârtie, păreau urmașii celor care, cândva tineri, plecaseră pe front — oameni total diferiți, născuți din visul lung al vieții, în care ei muriseră, cedând în fața duratei sale intolerabile, posesori adevărați ai memoriei războiului — atunci Aleksei Afanasievici dimpotrivă, uimea prin autenticitatea sa, purtată prin anii zbuciumați și viu luminați. Prin simpla sa prezență se confirma atât de deplin pe sine, încât, deși nu s-a înscris niciodată în partid, puțini dintre oamenii înzestrați cu putere s-ar fi putut gândi să-i ceară actele. Fiecare stare sau acțiune a acestui om durase atât cât el și cei din jurul său au luat la cunoștință și au reținut ceea ce făcuse; cei pe puțin cincisprezece oameni pe care-i omorâse în tăcere, cu mâinile goale, în calitate de iscoadă în armată, au fost probabil dintre acei puțini care încă din timpul vieții aflaseră deja ce înseamnă moartea. Aleksei Afanasievici le-a dăruit această cunoaștere, binecuvântându-i cu ea, în timp ce picioarele le țopăiau în aer, iar ochii holbați priveau nebunește undeva dincolo de tâmplă, scăpând din mâini puștile mitralieră, castroanele cu supă și ilustratele deocheate. Cea mai de succes armă a lui Aleksei Afanasievici, un laț dintr-o funie puternică de mătase, era mai avantajoasă decât un cuțit a cărui lamă, chiar și în cea mai întunecoasă noapte, risca să scipească în vreo rază de lumină venită cine știe de unde. Cu funia aia de mătase niciodată nu a dat rateu, și iscoada, acoperind cu palma mugetul cald, ca o cașă, al fascistului, putea simți în mod clar momentul când din trup, cu un zvâcnet ușor, de parcă sărea o pisică, ieșea sufletul. În pauzele dintre misiunile sale periculoase, Aleksei Afanasievici purta lațul la gât, pentru a nu-l pierde, așa cum alți indivizi, unii necugetați, purtau cruciulițele în război. Uneori, șnurul uzat de la gâtul lui chiar era luat drept o cruce. Fie dintr-o aversiune bărbătească față de aroganții care se spălau, fie de grijă că ar putea îndepărta de pe mătasea lucioasă netezimea și succesul, Aleksei Afanasievici nu clătea funia în niciuna dintre băile publice putrede în care ar fi avut ocazia să-și spele propria

mizerie sărată adunată pe front — și astfel, îmbibată cu trupul lui, frânghia devenea tot mai mult parte din el. Pe ceafă îi rămăsese o fâșie roșie, inflamată, acolo unde ștreangul i se freca de coloana vertebrală alunecoasă de la transpirație și slabă ca un lanț de bicicletă. Urma aia grosolană avea să-i dea mâncărimi îngrozitoare toată viața, mai ales când vremea era umedă.

După demobilizare, Aleksei Afanasievici, care avea opt ordine și un număr impresionant de alte decorații mai mici, nu s-a zbatut să ajungă vreun fel de șef, ci s-a consacrat muncii liniștite (după cum scria ziarul de mare tiraj de la uzină) la arhiva tehnică; totuși, privirea lui verde, rece și tăioasă ca o lamă, transmitea un avertisment, iar mișcărilor-i erau de așa natură încât orice observator s-ar fi întrebat involuntar cât or cântări oare fiecare dintre mâinile lui uriașe, arse de soare, piciorul lui invalid și cel sănătos. Din cauza infirmității dobândite pe front, mersul lui Aleksei Afanasievici arăta ca și cum jumătatea stângă a trupului ar fi cărat în spate o povară suplimentară, primită pentru totdeauna, pe care trebuia s-o poarte dintr-un loc în altul, trăgând și aranjând mai comod niște curele invizibile. Se sprijinea într-un baston solid, pe care-l smucea în față la fiecare pas, iar înaintarea lui părea să nu depindă de relief, ci exclusiv de mersul său strâmb, lent și dezarticulat și de propria-i povară (povara inimii care bătea nemiloasă în stânga, sub cămașă).

Aleksei Afanasievici și-a dus traiul fără a simți nevoia să-și explice vreodată ceva, amintindu-și despre sine cumva pe bucăți, câte o parte o dată — drept pentru care, toate cele trăite rămăseseră cu el, ca și cum modesta existență de veteran pur și simplu nu se poate întrerupe pentru că o parte a conștiinței sale nu va adormi niciodată, legând puternic prezentul de trecut, unde el este veșnic viu. Propria-i *autenticitate* părea să-i garanteze nemurirea, iar la acest gând, în sufletul Ninei Aleksandrovna, mai tânără decât soțul ei cu exact un sfert de secol, se năștea o întrebare mută, superstițioasă, însoțită de imaginea clară a propriei înmormântări, de parcă ar fi

urmat să aibă loc poimăine — iar pentru ea, care dormea pe un pat pliant lângă patul înalt al soțului ei, să fie deodată întinsă mai sus decât Aleksei Afanasievici, pe masa din sufragerie, direct în rochie și pantofi, sub pânza mortuară, ar fi fost extrem de ciudat.

În urmă cu paisprezece ani, după o cină, mersul lui Aleksei Afanasievici pe acest pământ fusese ireversibil curmat, în timp ce fuma în balconul lor înghesuit, plin de flori unduitoare. Mai întâi a început să se legene ca din senin, apoi bastonul lui, care era mereu inflexibil, a prins să se miște incontrollabil, iar preț de câteva clipe el a rămas perfect drept, imponderabil, după care s-a prăbușit peste borcane și ligheane goale, ticsind cu persoana sa peticul mic, distrus, al balconului. Când zăngănitul asurzitor al sticlei a ajuns la ea, Nina Aleksandrovna s-a năpustit afară din bucătărie, însă n-a putut pătrunde pe balcon — nu avea unde să pășească fără să calce pe Aleksei Afanasievici, palid de tot, precum burta ieșită pe jumătate din trup, fără să-i poată vedea fața ci doar un smoc de păr, rămas ridicat în momentul impactului dintre ceafa lui Aleksei Afanasievici și tocul ușii, perfect întins în aer. Până să ajungă echipajul de urgență, până ce fiica Ninei Aleksandrovna, Marina, și ginerele ei, Serioja Klimov — pe atunci doar un logodnic cu care-și petrecea nopțile — au venit în fugă de pe la prieteni și au reușit să înnoade niște prosoape pentru a târi din balcon trupul — care, cu brațele lungi, întinse, părea că vrea să se îmbrățișeze singur — a trecut cel puțin o oră și jumătate. Jumătate din fața lui Aleksei Afanasievici era trasă în jos și ciudat de întinsă, ca și cum cineva ar fi încercat să-i ștergă în mod grosolan trăsăturile simple, de soldat; sprâncenele lui zburlite, care arătasera mereu ca doi cocoși înfoiați, se duseseră acum în direcții opuse, iar ochiul stâng, cu pleoapa slăbită și abia întredeschisă, lăsa la vedere o fâșie albă din globul ocular înroșit.

Așa a și rămas, o jumătate de față, indiferent de perspectivă, doar un profil uman. În perioadele de inexplicabilă ameliorare, ivite brusc, fără vreun motiv aparent, Aleksei Afanasievici, rânjind

strâmb și încercând parcă să-și molfaie cu dinții obrazul boțit, strivea între buze niște sunete vâscoase, lungi, urâte, pline de nemulțumire, care semănau cu strigătul unui om beat sau cu un cântec trist. Uneori brațul lui stâng părea să prindă viață pe neașteptate, se mișca de colo până colo peste plapumă și chiar putea susține diferite obiecte pe care le apuca cu o mișcare furișă, prudentă, răsucite ciudat sau complet răsturnate, incapabile totuși să umple vidul palmei lui osificate. Această răsturnare a lucrurilor în mâna lipsită de simțuri a lui Aleksei Afanasievici era semnul că el pierduse verticalele și orizontalele spațiului normal. Cândva, Nina Aleksandrovna, o femeie mică și cu un creștet pufos, ca de copil, se mândrea cu statura de voinic a soțului ei, de un metru nouăzeci și doi, dar acum acest număr, fără să se fi schimbat, nu mai avea nicio semnificație fizică. Nu avea importanță nici dimensiunile hainelor (Nina Aleksandrovna cumpăra pur și simplu tot ce era mai încăpător de la piața angro, când erau reduceri). Nici șchiopătutul lui Aleksei Afanasievici, care înainte vreme îl făcea să se remarce în mulțime, acum nu mai conta. Lipsa degetelor de la piciorul stâng, cu excepția degetului mic, un nod lemnos și înghesuit, era asemenea defectului unei statui, pe care mintea îl anihila cu ușurință. Până la urmă, trupul celui paralizat, o prezență încă autentică, și care din când în când chiar suferea de banale boli omenesti (răceală, gastrită), nu avea dimensiuni în spațiu, doar greutate, sub care nu avea să mai zăngănească însă vreodată patul vechi, captură de război, ce semăna cu o trăsură de fier. Greutatea, această proprietate invizibilă a obiectelor imobile, era acum pentru Aleksei Afanasievici, când nu era atins, doar o capacitate de a interacționa cu centrul astronomic al Pământului, la fel de abstract ca și el. Dar când Nina Aleksandrovna trebuia să-i întoarcă trupul marcat de cicatrici vechi ce aminteau de niște tulpini palide strivite sub bolovani, pe care-l îngrijea conform normelor standard pentru un paralizic, i se părea că urnește cu un milimetru toată această masă invizibilă a Pământului din care veteranul devenise parte

componentă. Această muncă zilnică cerea o încordare așa de mare a forțelor că, uneori, Nina Aleksandrovna trebuia să se oprească și să aștepte multă vreme să se potolească durerea ce-i făcea capul să pulseze și-i întuneca văzul aducându-i aminte cât de fragile sunt de fapt îmbinările craniului care pâraiau în spatele urechilor. Când își revenea, se regăsea în același loc și își continua munca de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, cu o ușurință ce nu avea de-a face cu înălțimea ei redusă sau cu firele de păr fine și cărunte, pierdute în claua ei blondă, dar care îi dădeau strălucire în lumina becurilor niciodată stinse în gospodăria lor.

Continua să aibă grijă și de hainele purtate odinioară de Aleksei Afanasievici: ghetele lui maro, pe care stratul îmbătrânit de cremă ajunsese să arate ca ciocolata, stăteau aliniat în hol lângă pantofii ei plini de praf; în șifonier atârna, cu buzunarele înfundate de naftalină, costumul lui de gabardină, pufos, parcă umflat de atâta stat, pregătit de mult pentru ultima sa misiune, înmormântarea, în care, totuși, familia veteranului nu credea și nici nu voia să creadă.

Adevărul era că imobilitatea, care ocupase pentru totdeauna colțul sumbru, îndepărtat, al apartamentului, era de fapt mai activă și mai mobilă decât restul familiei umblătoare și vorbitoare la un loc. În vremurile noi, care veniseră deodată, familia Haritonov, care nu primise niciun cadou la sărbătoarea copilăriei capitalismului, supraviețuia mai ales din pensia de veteran a lui Aleksei Afanasievici. Lipsită de griji, Nina Aleksandrovna, care își petrecuse viața într-un liniștit birou de proiectări, în spatele unui geam curat, decorat, ca un șal, ba cu flori de gheață, ba cu fanteziste crengi de arțar, nu-și făcuse niciodată griji pentru viitor deoarece de foarte mulți ani fiecare nouă zi a ei era absolut la fel cu cea de cea de ieri. Orice mică bucurie, un scul de lână iugoslavă vopsită

și aspră sau nunta unor colegi — doi ingineri deloc tineri, de aceeași statură, care ani la rând refuzaseră să-și recunoască relația în fața oricui și care în cele din urmă s-au decis să se ducă la Oficiul stării civile —, o proteja de perspectivele întunecoase. Mai târziu, când aerul noii vieți a devenit asemenea celui dintr-o cameră cu toate ferestrele sparte, iar trăsăturile fețelor cunoscute s-au evaporat ciudat, ca apa în nisipul uscat, Nina Aleksandrovna și-a dat deodată seama că acum nu se mai poate, e interzis și stupid să te bucuri pentru *altcineva*. În acel punct, bucuriile ei i s-au părut deodată total neînsemnate, ca și cum ar fi ținut în mâini doar paiete ieftine, cârpe colorate și monede oxidate. În ceea ce privește banii, folosirea lor cerea acum o deprindere specială: crescuseră până la niște sume incredibile, concomitent reducându-se și literalmente topindu-se în mână, așa că nu avea niciun rost să facă economie. Nina Aleksandrovna a încercat, când a avut ocazia, să facă rezerve. Odată a cumpărat incredibil de ieftin o geantă mare de macaroane grosolane, care trosneau ca niște bețe în pungile lor de hârtie și fierbeau câte o oră, transformând conținutul oalei într-un clei necomestibil. Mai erau și alte rezerve de alimente, presărate cu macul excrementelor de insecte și improșcate cu mucegai verzui. Altădată, când Ninei Aleksandrovna, chiar în magazin, în înghesuiala de la cozile ce șerpuiau ca lanțurile unei ancore în jurul gălăgioaselor case de marcat, i-a fost furat portofelul, a simțit, pentru prima dată în ultimii ani, nu doar groază, ci o adevărată ușurare.

A renunțat rapid să înțeleagă ce înseamnă să câștigi bani acum. După ce a ieșit la pensie, se întâmpla să mai dea peste vechi cunoștințe considerate înainte vreme hrăpărețe, capabile să se descurce în viață și care acum nu erau decât niște bărbați agitați, în gecii chinezești cu puf, și femei cu ochi imploratori în haine de astrahan aproape chelute și reminiscențe ale unor podoabe sovietice din metal ordinar care își luceau romburile grosolane ale pietrelor purpurii sau de culoarea albăstrelelor. Dacă astfel de

oameni practici nu au reușit să se adapteze la noua activitate comercial-financiară, care părea să aibă metabolismul unui chițcan, consumând mereu mai mult decât propria-i greutate, atunci ce să mai vorbim de Nina Aleksandrovna, care fusese întotdeauna prea discretă ca să înțeleagă cum merge viața? Practic, trebuia să se bazeze pe ceilalți, fiind de acord ca, în schimb, să presteze o muncă de rutină. Dacă ar fi rămas în serviciul de care continuau să se agațe pensionarii care depășiseră de mult vârsta la care ar fi trebuit să stea acasă, și ar fi învățat cât era ziua de mare manetele unor ascuțitori de creioane cam boante, nu ar fi suportat niciodată schimbările abrupte ale șefilor înverșunați, scandalurile din cauza comenzilor prea rar plătite, intriga de cartofor cu acțiunile serviciului, datorită căreia fostul director, concediat pentru că a dat clădirea spre închiriere ca depozit de chimicale, a revenit deodată în chip de proprietar al tuturor celor șase etaje ale clădirii reduse de-acum la tăcere. După cum s-a dovedit, Nina Aleksandrovna a plecat exact la timp, iar acum putea să se ocupe de Aleksei Afanasievici, fără a cere conducerii douăzeci de minute în plus la pauza de prânz. Își tot repeta că nu e singură și că acum e mai mare nevoie de ea în familie.

Ginerele ei, Serioja, despre care s-ar fi putut crede că va deveni capul modestei familii și cel care aduce pâinea pe masă, s-a dovedit totuși incapabil să dea vreun rost celor două facultăți ale sale neterminate așa că lucra o zi din trei ca paznic într-o parcare, de unde se întorcea acasă cu un damf reinnoit de alcool, nu mai puternic totuși decât de obicei. Acest bărbat de treizeci și trei de ani, de statură medie, bărbierit cu grijă și practic deja chel, semăna în mod ciudat cu un mulaj anatomic, un fel de exemplar uman pentru popularizarea științei. La replicile acide ale soției care apărea de fiecare dată când el se apuca, în pripă, cu mâinile sale mici, elegante, de vreo activitate domestică, Serioja răspundea cu surâsul apatic al acelor figuri anesteziate pe care le putem vedea în atlasele anatomice arătându-și musculatura roșiatică și încolăcită

ca șerpilor lui Laocoon. În zilele libere, Serioja prefera să dispară undeva pe ascuns și să apară uneori abia spre ziuă, orbecăind cu cheile în mână după yalele slăbite. Aprindea cu grijă lumina din hol, care se furișa hoțește și în camere, și lăsa uneori sub oglindă câțiva bănuți de origine necunoscută pe care Marina, înainte de a pleca la serviciu, îi îndesa cu dispreț în propriul portofel. În urmă cu câțiva ani, Serioja încercase să devină antreprenor, înșirând pe șnururi de piele „talismane” de lemn ce semănau cu niște ciuperci viermănoase și pe care le ducea la vânzare în scuarul cu vegetație anemică din fața muzeului de artă al orașului, unde se vindeau tot soiul de nimicuri — de la peisaje anoste în rame lustruite și suficient de voluminoase pentru a putea fi considerate piese de mobilier, până la inele din sârmă, cu pietricele în formă de lacrimă, dotate cu horoscop. Marina care, în lipsă de altceva mai bun, încuraja această afacere, chiar purtase o vreme o podoabă dăruită de soțul-artizan — un fel de ureche aproape umană, lăcuită, care, frecându-se de puloverul ei alb, sintetic, lăsase pe el niște negi maro-ruginii. Totuși, comerțul de pe șevaletul scorjit (imprumutat, pentru a servi ca tejghea și a crea o atmosferă adecvată, de la o cunoștință îndepărtată), se înțelege, a fost egal cu zero. Acum, resturile de marfă, învelite într-un ziar vechi, uscate ca o scoarță de copac, zăceau sub pat, iar artizanul eșuat nu-și manifestase nici cea mai mică intenție de a se apuca de altceva.

Din toată familia numai Marina nu părea să se dea bătută. Nina Aleksandrovna nici nu apucase să vadă cum fiica ei, dintr-o adolescentă blondă și plinuță, a cărei față părea mereu mânăjită cu suc de fructe de pădure, se transformase într-o femeie zveltă, îmbrăcată într-un costum office negru, din material sintetic lucios. Și la liceu, și la universitate, la Facultatea de Jurnalism, Marina a fost mereu eminentă, dar din notele ei maxime, din reportajele ei ample, care începeau mereu, așa cum fusese învățată, cu un detaliu ce-ți sărea în ochi, lipsea ceva esențial — așa cum un desenator neîndemânatic care dorește să înfățișeze o siluetă în picioare

începe cu nasul și sprâncenele, iar mai apoi desenul nu mai seamănă deloc, și de fapt nici nu mai încap pe foaie. Asta în timp ce mulți colegi de an de-ai Marinei, care nu știau bine nici unde să pună o virgulă, aveau cariere de succes. Cei care copiaseră de la ea la examene, suflându-i cu sânge peste umăr, erau acum aranjați, cu slujbe bune la ziare protejate cu dărnicie de autorități și deveniseră chiar mici șefi bine înțoliți, în timp ce Marina, singura cu „diplomă de onoare” în promoția ei, vegeta pe lângă secția de știri a unui studio de televiziune de mâna a treia care se instalase în clădirea falimentatei Case a modelor, unde, în magazie, pe rafturi de scândură, putrezeau valuri de postav cenușiu destinat vânzării și se umplea de praf un manechin de damă roz, cu sânii ca niște genunchi. Marina muncea cu normă întreagă în studio, la fel ca angajații permanenți — trei, patru știri plus montaj —, dar era plătită la bucată, ceea ce ieșea mai puțin decât lua răutăcioasa femeie de serviciu cu ochi purulenți care bombănea întruna nemulțumită că pe podeaua ei întinseseră tot felul de cabluri. Marina a încercat chiar să facă și un talk-show, intervievând localnici și tot felul de pierde-vară aflați în trecere prin oraș, folosind un decor portocaliu oarecare, rămas de la o emisiune pentru copii, abandonat din cauza culorii radicale a pereților care făcea ca fețele tinerilor comentatori să arate ca un fel de omletă. Tot decorul de care dispunea era compus din cuburi uriașe din plastic amestecate printre cutii de carton goale și turtite, în care fusese aparatură, conserve de jumătate de litru pline cu mucuri de țigară și un cuier ponosit de care atârnavă jachete de damă pătrătoase, ca niște perne cu mâneci. Marina găsisese însă o cale să folosească decorul prăpădit. În timpul emisiunii, ea și invitatul se tot mutau de pe un cub pe celălalt (Marina, când se lăsa de pe-o parte pe alta, își tot îndrepta fusta, lucru pe care camera îl înregistra imperturbabilă), în vreme ce din spatele altor cuburi colorate ieșeau să comenteze niște marionete holbate, cu fețele tricotate ca niște mănuși cu un deget ce păreau să muște aerul. Totuși, acest proiect original, cu

care sărmana Marina, având în sfârșit dreptul să facă emisiuni în direct, s-a mândrit câteva săptămâni, nu a atras deloc reclamă; directorul „Studioului A”, un tânăr gras, supărat, cu barba ca smocul din coada măgarului, pe nume Kuharski (unchiul lui, care se numea Apofeozov, conducea un cât se poate de puternic departament urban), a pus cu mâna sa cruce emisiunii Marinei.

În acea seară țî-era și frică să te uiți la Marina — mai ales Ninei Aleksandrovna, care nu mai îndrăznea de mult să-și atingă fiica, așa că nici nu mai știa cum i se simte la pipăit părul vopsit repetat și devenit dintr-un puf galben de pui un snop de paie uscate. Marina stătea tăcută la masa din bucătărie. Ochii i se acoperiseră de o peliculă la fel de fără viață ca supa ce se răcea în farfuria neatinsă din fața ei. Stătea fără să se miște, însă schimbări aveau loc în ea, iar pentru o clipă Nina Aleksandrovna a simțit chiar că imobilitatea fiicei avea aceeași proprietate și era plină de aceeași voință misterioasă închisă în ea ca și imobilitatea lui Aleksei Afanasievici care zăcea, trei pereți mai încolo, cu un gogoloi de terci de ovăz în gură și o păpușă răsucită în mâna chircită. Trebuie că soțul Marinei, Serioja, o fi simțit și el ceva la fel, că s-a prelinș pe mutește din spatele mesei înghesuite și a dispărut în hol unde și-a aruncat pe umeri pelerina, sperând să se facă nevăzut sub ea. Marina și-a întors un moment chipul palid spre el și a privit în gol, iar Nina Aleksandrovna și-a amintit subit cum îi văzuse pe Marina și pe Serioja în ziua nunții, tineri însurăței solemni, scoși ca din cutie, și, nu se știe cum și de ce, și-a dat seama că nu vor avea niciodată copii.

Chiar de atunci, Marina a intrat, cum nu se rușina să le explice membrilor familiei, în lupta pentru un loc sub soare, așa cum orice om care se respectă trebuie să facă. Continuând totuși să se mențină la „Studioul A” (literalmente pe muchie, ținându-se numai cu unghiile și cu tocurile ascuțite ale pantofilor prevăzuți cu flecuri de metal), a recrutat o serie de adepți și a început să țeară o intrigă împotriva tânărului Kuharski, pentru îndepărtarea căruia trebuia

să-l doboare, nici mai mult, nici mai puțin, decât pe Apofeozov însuși, deasupra căruia, o dată cu schimbarea stării vremii locale, se adunau norii de vată ai unui scandal financiar. Era implicat un fond de investiții, care supsesse până la ultima rublă dintr-un credit bugetar de mai multe milioane, se zăreau și alți doi nepoți — niște figuri obscure, cu o rudenie nedovedită, dar care semănau foarte tare unul cu altul, cu niște fețe turtite, urâte și mari, pe care tocmai la mijloc se contura ceva de felul unor linii adunate, restul constituind un spațiu liber — și care amândoi furaseră. Presa de opoziție îi târâse pe nepoți — pe care îi numea oameni de afaceri, la interviuri unul câte unul, dar fără prea mare folos. Isteți, tinerii se negaseră unul pe altul și mai că refuzaseră să creadă unul în existența celuilalt, dar de fapt erau ca rolele unui magnetofon, cu banda rulând între ele și transmițând în eter un același text înregistrat. Apofeozov, la rândul lui, un bărbat rasat, deși cu o înfățișare mai degrabă de câine, sub amenințarea furtunii devenise deodată măgulitor și minunat. Pe fața lui lată ce părea făcută dintr-un material bogat jucau, mutându-se când la stânga, când la dreapta, niște umbre șerpuitoare; costumele lui la două rânduri de nasturi îi picau de minune, iar ochii ca de chihlimbar, ușor exoftalmici, priveau atât de pătrunzător încât telespectatorii și-au pierdut sentimentul materialității televiziunii și al sticlei ecranului care îi separa de politician. Apofeozov acorda interviuri doar oamenilor săi, dar apărea așa de des pe ecran, încât părea că umple cu persoana sa tot aerul care, când îl expira, provoca mâncărimi și usturimi. Din când în când, prezența invizibilă a lui Apofeozov trimitea o adiere zgomotoasă și strălucitoare peste frunzele copacilor și, chiar și atunci când nu bătea vântul, părea că un duh ridică un vârtej de praf de pe asfalt și sărută cu solemnită suprafața colbăită, grea ca un steag de catifea, a unui iaz moleșit. Spiritul lui Apofeozov plutea peste tot, de parcă ar fi fost mort; pe adresa lui poștală, spre marele necaz al secretarei lui neschimbate, total asexuate, care semăna cu un Buratino bătrân, au început să se

adune din ce în ce mai multe scrisori de dragoste, mascate prost sub forma unor declarații politice.

Pentru Apofeozov se găsisse un adversar pe măsură — un anume Șișkov, politician și doctor în științe, un individ cu picioare lungi și o față aproape la fel de lungă, ca un rege de pe tabla de șah, care înainte vreme făcuse pe zbirul la examene și tunase de la tribunele perestroicii, azi posesorul unui popular lanț de mici restaurante, mai degrabă niște cantine, specializate în pelmeni¹, unde el însuși mânca demonstrativ găluștele mici, tamponându-și buzele subțiri, dar însuflețite, cu un teanc de șervețele luate din pahare de plastic. Fără îndoială, Marinei, ca studentă eminentă, îi era mai aproape din punct de vedere spiritual acest tip de profesor viclean și nebun, care făcuse pe stomacul său bolnav un experiment fără compromis — ca să nu mai vorbim de faptul că Șișkov îi promisese ferm fostei sale studente că, în caz de victorie, îi va oferi funcția de director adjunct al „Studioului A”, cu un procent frumos din publicitate și un salariu de șase unități convenționale. Cele mai simple calcule arătau că banii promiși erau mai mult decât ar fi putut aduce în familie douăzeci de Aleksei Afanasievici paralizați. Marina (care habar n-avea că în provincie era deja pregătit viitorul director al studioului, un poet nerecunoscut, furtunos, care intenționa să refacă totul după bunul său plac) avea pentru ce să lupte. Orice mijloc era permis: la întâlniri de taină, unde se consuma un ceai spălăcit și covrigei mucegăiți, din materialul brut se scotea o anchetă veridică, compromițătoare, care susținea, de exemplu, că Apofeozov personal, prin intermediul nepoților, furase mai mult de șapte sute de mii de dolari americani (în realitate trei milioane trei sute, dar nimeni nu știa exact, nici măcar Apofeozov care, lucru rușinos, nu era în stare să adune în minte un milion patru

¹ Specialitate din bucătăria rusească, pelmenii sunt identici cu colțunașii românești, preparat culinar care constă din bucăți de aluat umplute cu brânză, carne tocată sau gem ori dulceață etc. și fierte în apă sau coapte în cuptor. În unele regiuni din Bucovina și Transilvania colțunașii sunt cunoscuți sub numele de piroști sau piroște, iar în Moldova, chiroște (n. red.).